

KỶ NIỆM 79 NĂM NGÀY TRUYỀN THÔNG NGÀNH VĂN HÓA - THÔNG TIN (28/8/1945 - 28/8/2024)

Sau Cách mạng Tháng Tám thành công, Chính phủ lâm thời nước Việt Nam dân chủ cộng hòa ra đời, trong tuyên cáo ngày 28/8/1945, Chính phủ đã thành lập Bộ Thông tin - Tuyên truyền, tiền thân của Bộ Văn hoá - Thông tin (nay là Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch). Năm 2001, Thủ tướng Chính phủ quyết định chọn ngày 28/8/1945 làm ngày truyền thống để khắc ghi dấu mốc hình thành cơ quan Nhà nước trên lĩnh vực văn hóa thông tin gắn liền với sự ra đời bộ máy chính quyền cách mạng của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân. Từ đó đến nay, ngày 28/8 đã trở thành ngày truyền thống của những người làm công tác văn hoá thông tin.

Trước khi chưa có Đảng, từ khi còn là Tổ chức Thanh niên đồng chí hội, Bác Hồ là người chiến sĩ cộng sản đã dùng vũ khí văn hóa thông tin cùng với các đồng chí cộng sản cùng thời tuyên truyền đường lối cách mạng, kết hợp với công tác cổ động quần chúng đấu tranh giành chính quyền, tiến lên giải phóng dân tộc.

Năm 1937 đã có hàng chục tờ Báo ra đời của các Tổ chức Thanh niên, Công nhân.

Năm 1941 Mặt trận Việt Minh ra đời.

Năm 1943 Đảng ta công bố “Đề cương Văn hóa Việt Nam”.

Trong khí thế thắng lợi ngàn ngạt như triều dâng thác đổ của Cách mạng Tháng Tám, ngày 28.8.1945, Bản Tuyên cáo thành lập Chính phủ lâm thời nước Việt Nam Dân chủ cộng hòa đã quyết định hình thành cơ cấu các cơ quan hành chính Nhà nước đầu tiên, trong đó có Bộ Thông tin tuyên truyền là một thành viên.

Năm 2001, Thủ tướng Chính phủ quyết định chọn ngày 28.8.1945 làm ngày truyền thống để khắc ghi dấu mốc hình thành cơ quan Nhà nước trên lĩnh vực VH TT gắn liền với sự ra đời bộ máy chính quyền cách mạng của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân. 77 năm qua, tên gọi cơ quan Nhà nước trên lĩnh vực VH TT có nhiều lần thay đổi cho phù hợp với điều kiện, đặc điểm và yêu cầu nhiệm vụ cách mạng trong từng giai đoạn, thời kỳ lịch sử.

Ngày 24/11/1946, Hội nghị văn học toàn quốc lần thứ nhất được triệu tập ở Hà nội. Hồ Chủ tịch khai mạc và đã nêu các nhiệm vụ của nền văn hóa mới là: Phải lấy hạnh phúc của đồng bào, lấy sự nghiệp đấu tranh của dân tộc làm nội dung phản ánh; đồng thời phải biết tiếp thu những kinh nghiệm quý báu của nền văn hóa xưa và nay để xây dựng nền văn hóa mới Việt Nam với ba tính chất: Dân tộc - Khoa học và Đại chúng. Người chỉ rõ “Văn hóa phải hướng quốc dân thực hiện độc lập, tự cường và tự chủ”. Đó là kim chỉ nam xuyên suốt cho mọi hoạt động của ngành Văn hóa thông tin.

Hội nghị văn hóa toàn quốc lần thứ hai họp vào tháng 7 năm 1948 và hội nghị cán bộ văn hóa lần thứ nhất vào tháng 2 năm 1949 được triệu tập dưới khẩu hiệu của Hồ Chủ tịch là: “Kháng chiến hóa văn hóa, văn hóa hóa kháng chiến”. Tại Hội nghị văn hóa toàn quốc lần thứ hai, đồng chí Trường Chinh đọc bản báo cáo quan trọng về Chủ nghĩa Mác và Văn hóa Việt Nam, xác định rõ văn hóa kháng chiến. Vào thời điểm này Hội văn nghệ Việt nam được thành lập.

Thư gửi các họa sĩ nhân dịp triển lãm hội hoạ 1951

Gửi anh chị em họa sĩ,
Biết tin có cuộc trưng bày, tiếc vì bận quá, không đi xem được. Tôi gửi lời thân ái hỏi thăm anh chị em. Nhân tiện, tôi nói vài ý kiến của tôi đối với nghệ thuật, để anh chị em tham khảo.
Văn hoá nghệ thuật cũng là một mặt trận.
Anh chị em là chiến sĩ trên mặt trận ấy.
Cũng như các chiến sĩ khác, chiến sĩ nghệ thuật có nhiệm vụ nhất định, tức là phụng sự kháng chiến, phụng sự Tổ quốc, phụng sự nhân dân, trước hết là công, nông, binh.
Để làm trọn nhiệm vụ, chiến sĩ nghệ thuật cần có lập trường vững, tư tưởng đúng. Nói tóm tắt là phải đặt lợi ích của kháng chiến, của Tổ quốc, của nhân dân lên trên hết, trước hết.
Về sáng tác, thì cần hiểu thấu, liên hệ và đi sâu vào đời sống của nhân dân. Như thế, mới bày tỏ được cái tình thần anh dũng và kiên quyết của quân và dân ta, đồng thời để giúp phát triển và nâng cao tình thần ấy. Kháng chiến tiến bộ mạnh. Quân và dân ta tiến bộ mạnh. Nghệ thuật cũng cần tiến bộ mạnh, muốn tiến bộ mạnh, tiến bộ mãi, thì anh chị em nghệ thuật cần phải dùng phương pháp tự phê bình và phê bình.
Chắc có người nghĩ: Cụ Hồ đưa nghệ thuật vào chính trị.
Đúng lắm. Văn hoá, nghệ thuật cũng như mọi hoạt động khác, không thể đứng ngoài, mà phải ở trong kinh tế và chính trị.
Tiền đồ dân tộc ta rất vẻ vang, tiền đồ nghệ thuật ta rất rộng rãi. Chúc anh chị em mạnh khoẻ, tiến bộ, thành công.
Chào thân ái và quyết thắng
HỒ CHÍ MINH

Báo Cứu quốc, số 1986, ngày 5-1-1952.

Trong giai đoạn 1955 đến 1975, Miền bắc thực hiện hai nhiệm vụ vừa xây dựng Chủ nghĩa xã hội vừa chống chiến tranh phá hoại, Miền Nam đấu tranh chống Đế quốc Pháp và Mỹ. Ban Bí thư Trung ương Đảng đã ban hành Chỉ thị số 109 xác định vị trí, chức năng công tác văn hóa trong đời sống xã hội, trách nhiệm của các cấp ủy Đảng đối với công tác văn hóa. Bác Hồ đã nói: “Văn hóa, nghệ thuật cũng là một mặt trận, anh chị em là chiến sĩ trên mặt trận ấy”.

Ngày 03/01/1961 Ban bí thư Trung ương Đảng đã ban hành Chỉ thị số 08 về công tác văn hóa quần chúng, đưa văn hóa đến quần chúng và hướng dẫn quần chúng hoạt động văn hóa. Phong trào xây dựng nếp sống mới được quan tâm, nhất là việc cưới, việc tang. Trong gia đình và xã hội đã hình thành phong trào xây dựng gia đình văn hóa mới.

Năm 1961, Hồ Chủ tịch đã nêu lên vấn đề: “Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội, cần có con người xã hội chủ nghĩa”.

Ngày 28/7/1965 Ban bí thư Trung ương Đảng đã ban hành Chỉ thị số 104 chỉ rõ: “Các tổ chức văn hóa của nhà nước phải hướng về cơ sở mà phục vụ, phát huy tác dụng hướng dẫn, bồi dưỡng hoạt động văn hóa của quần chúng ở khắp các địa phương”.

Ngày 25/12/1965 Ban bí thư Trung ương Đảng đã ban hành Chỉ thị số 118 đã đề ra cho công tác thông tin nhiệm vụ nặng nề đó là: “Phải cổ động thường xuyên bằng các hình thức tuyên truyền nhẹ nhàng có tính quần chúng rộng rãi” để “Nhà nhà đều biết, người người đều nghe”, “Làm cho mỗi người dân bất cứ lúc nào, ở đâu cũng nhận rõ được mình trong tình hình nào, phải làm gì theo đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước”.

Sau ngày Miền nam hoàn toàn giải phóng, thống nhất đất nước năm 1975, ủy ban phát thanh và truyền hình Việt Nam ra đời. Tổng cục thông tin hợp nhất với Bộ Văn hóa và thông tin theo Quyết định số 99 của ủy ban thường vụ Quốc hội, đến ngày 04/7/1981 đổi lại là Bộ văn hóa theo Nghị quyết kỳ họp thứ nhất quốc hội khóa VIII.

Trước yêu cầu đổi mới, ngày 16/2/1986 Bộ Thông tin được lập lại trên cơ sở giải thể ủy ban phát thanh và truyền hình và tách bộ phận quản lý xuất bản, báo chí, thông tin, cổ động, triển lãm của bộ văn hóa theo Quyết định số 34 của bộ chính trị để thống nhất quản lý các phương tiện thông tin đại chúng.

Năm 1990, một tổ chức mới được hình thành, trên cơ sở hợp nhất cả bốn cơ quan là: Bộ Văn hóa; Bộ Thông tin; Tổng Cục Thể dục thể thao; Tổng cục Du lịch thành Bộ Văn hóa - Thông tin - Thể thao và Du lịch.

Năm 1993 Bộ Văn hóa thông tin trở lại như trước đây, với chức năng, nhiệm vụ theo quy định tại Nghị định số 81/1994/NĐ-CP của chính phủ.

Ngày 16/7/1998 Trung ương Đảng ra Nghị quyết V (Khóa VIII) về “Xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc”. Thực hiện Nghị quyết Trung ương V, Ban chỉ đạo phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” Trung ương và các cấp ra đời. Đó là sự định hướng và chỉ đạo lớn cho sự nghiệp văn hóa thông tin xây dựng nền văn minh tinh thần đưa đất nước bước vào thế kỷ XXI, thực hiện công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước; vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh ...

Kể từ khi Chủ tịch Hồ Chí Minh ký sắc lệnh thành lập Bộ Thông tin tuyên truyền, thành viên của nước Việt Nam dân chủ cộng hòa (tiền thân của Bộ Văn hoá - Thông tin và nay là Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch) ngày 28/8/1945 đến nay đã được 77 năm. Trải qua suốt chặng đường 77 xây dựng và phát triển, sự nghiệp Văn hóa thông tin đã từng bước trưởng thành và không ngừng phát triển đóng góp một phần quan trọng vào thắng lợi chung của công cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Trong hai cuộc kháng chiến chống Thực dân Pháp và Đế quốc mỹ. Ngành Văn hoá thông tin luôn là lực lượng xung kích trên mặt trận văn hoá tư tưởng, góp phần động viên tinh thần kháng chiến, kiến quốc với các phong trào tiêu biểu: "kháng chiến hoá văn hoá, văn hoá hoá kháng chiến", "Tiếng hát át tiếng bom". "Tiếng loa hòa tiếng súng", "Phong trào xây dựng đời sống mới"... Trong cuộc chiến tranh yêu nước vĩ đại ấy, đã có nhiều thế hệ cán bộ, văn nghệ sĩ của ngành trong cả nước bằng ngòi bút, cây đàn, điệu múa, lời ca, tiếng hát và cả trái tim yêu nước

của mình làm nên vũ khí sắc bén, tạo nên khí phách anh hùng của dân tộc để làm nên những chiến thắng vẻ vang cho đất nước. Chính trong cuộc chiến tranh vĩ đại ấy, các thể hệ văn nghệ sĩ đã trưởng thành trong khói lửa, nhiều tác phẩm văn học, nghệ thuật đã trở thành bất tử và sống mãi cùng năm tháng. Nhưng cũng đã có nhiều cán bộ, văn nghệ sĩ đã anh dũng hi sinh, hoặc gửi lại một phần xương máu khi đang làm nhiệm vụ nơi chiến trường, góp phần cho hoà bình, độc lập và tự do của Tổ quốc, cho hạnh phúc của nhân dân.

Năm 2001, Thủ tướng Chính phủ quyết định chọn ngày 28.8.1945 làm ngày truyền thống để khắc ghi dấu mốc hình thành cơ quan Nhà nước trên lĩnh vực VH-TT gắn liền với sự ra đời bộ máy chính quyền cách mạng của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, trải qua các thời kỳ cách mạng, trong kháng chiến cũng như trong thời kỳ hòa bình xây dựng đất nước, lúc nào cũng có mặt những chiến sĩ văn hóa đã dũng cảm kiên cường dùng ngòi bút, tiếng hát, cây đàn và trái tim nồng nàn yêu nước làm vũ khí sắc bén trên mặt trận tư tưởng - văn hóa. Nhờ đó, văn hóa cách mạng theo các nguyên tắc dân tộc, khoa học và đại chúng đã cổ vũ mạnh mẽ sức chiến đấu và sản xuất, làm tăng thêm sức sống tinh thần của quân và dân ta. Thực hiện lời dạy của Hồ Chủ tịch: “Văn hóa nghệ thuật cũng là một mặt trận. Anh chị em là chiến sĩ trên mặt trận ấy”, đội ngũ cán bộ văn hóa - văn nghệ trong ngành Văn hóa - Thông tin đã đóng góp bao công sức, tâm huyết nhằm xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, đóng góp đáng kể vào sự nghiệp cách mạng vẻ vang của dân tộc ta.

Trong sự nghiệp đổi mới, đất nước ta đã đạt được những thành quả đáng tự hào. Tuy nhiên, bên cạnh những mặt tích cực vẫn đan xen những yếu tố tiêu cực, tác động xấu đến đạo đức, lối sống, ảnh hưởng đến sự lành mạnh của đời sống văn hóa xã hội. Nhiệm vụ của ngành Văn hóa - Thông tin càng có nhiều khó khăn thử thách hơn. Song chúng ta quyết tâm tăng cường sự quản lý, năng động và sáng tạo trong việc chọn lọc, tiếp thu những giá trị tinh hoa của văn hóa thế giới để làm phong phú thêm nền văn hóa dân tộc; kiên quyết bài trừ những loại văn hóa phẩm, lối sống kém lành mạnh đi ngược lại với xu thế văn minh thời đại.

Xác định văn hóa vừa là mục tiêu, vừa là động lực phát triển kinh tế- xã hội trong tình hình mới hiện nay, công tác tư tưởng- văn hóa càng có ý nghĩa quan trọng trong đời sống xã hội, cuộc đấu tranh trên mặt trận tư tưởng- văn hóa luôn gay go và phức tạp. Do đó, càng đòi hỏi những người làm công tác trên lĩnh vực văn hóa văn nghệ, thông tin tuyên truyền thấm nhuần sâu sắc đường lối của Đảng, tiếp tục phát huy tinh thần chủ động sáng tạo, nắm vững nguyên lý cơ bản của Chủ nghĩa Mác-Lê-nin và tư tưởng Hồ Chí Minh. Bên cạnh đó, thực tiễn cuộc sống và cách mạng đang vận động và phát triển, đòi hỏi chúng ta nhận thức khoa học đúng đắn, khắc phục những lệch lạc, sai sót về tư tưởng, phấn đấu xây dựng thành công một nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.

Nhân dịp kỷ niệm 79 năm Ngày truyền thống ngành Văn hóa (28/8/1945-28/8/2024), là dịp để cán bộ, viên chức, người lao động ngành Văn hóa - Thể thao và Du lịch cả nước, cảm thấy tự hào và luôn vững tin, bền chí, yêu ngành, yêu nghề, quyết tâm thực hiện thắng lợi nhiệm vụ của ngành cũng như góp phần thiết thực vào sự nghiệp xây dựng, phát triển đất nước./

Kỷ niệm 79 năm ngày truyền thống ngành Văn hóa - Thông tin (28/8/1945 - 28/8/2024)

79 năm qua, sự nghiệp văn hoá thông tin luôn được sự dìu dắt, lãnh đạo của Đảng, sự ủng hộ, giúp đỡ của chính quyền, các ban ngành, đoàn thể và nhân dân, trải qua các thời kỳ cách mạng, trong kháng chiến cũng như trong thời kỳ hòa bình xây dựng đất nước, lúc nào cũng có mặt những chiến sĩ văn hóa dũng cảm, kiên cường dùng ngòi bút, tiếng hát, cây đàn và trái tim nồng nàn yêu nước làm vũ khí sắc bén trên mặt trận tư tưởng - văn hóa.

Sau Cách mạng Tháng Tám thành công, Chính phủ lâm thời nước Việt Nam dân chủ cộng hòa ra đời, trong tuyên cáo ngày 28/8/1945, Chính phủ đã thành lập Bộ Thông tin - Tuyên truyền, tiền thân của Bộ Văn hoá -Thông tin (nay là Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch). Năm 2001, Thủ tướng Chính phủ quyết định chọn ngày 28/8/1945 làm ngày truyền thống để khắc ghi dấu mốc hình thành cơ quan Nhà nước trên lĩnh vực văn hóa thông tin gắn liền với sự ra đời bộ máy chính quyền cách mạng của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân. Từ đó đến nay, ngày 28/8 đã trở thành ngày truyền thống của những người làm công tác văn hoá thông tin.

79 năm qua, sự nghiệp văn hoá thông tin luôn được sự dìu dắt, lãnh đạo của Đảng, sự ủng hộ, giúp đỡ của chính quyền, các ban ngành, đoàn thể và nhân dân, trải qua các thời kỳ cách mạng, trong kháng chiến cũng như trong thời kỳ hòa bình xây dựng đất nước, lúc nào cũng có mặt những chiến sĩ văn hóa dũng cảm, kiên cường dùng ngòi bút, tiếng hát, cây đàn và trái tim nồng nàn yêu nước làm vũ khí sắc bén trên mặt trận tư tưởng - văn hóa. Nhiều thập kỷ trôi qua, những người làm văn hóa luôn thấm đẫm lời dạy ân tình của Chủ tịch Hồ Chí Minh “ Văn hóa nghệ thuật cũng là một mặt trận. Anh chị em là chiến sĩ trên mặt trận ấy”. Ở từng giai đoạn khác nhau, những người làm văn hóa Việt Nam đã hoàn thành một cách trọn vẹn, đẹp đẽ nhất lời dạy của Người: Văn nghệ sĩ là chiến sĩ trên mọi nẻo đường, “mặt trận”.

Ngày nay, thực hiện trọn vẹn hơn nữa lời căn dặn của Người, anh chị em ngành văn hóa luôn cố gắng nỗ lực trong từng giai đoạn. Đó là tình cảm, trách nhiệm của văn nghệ sĩ trước vận mệnh của đất nước trong những thời kỳ hết sức quan trọng. Chúng ta nhận thấy, tư tưởng của Bác ở mỗi giai đoạn sẽ có hiệu ứng khác nhau để người nghệ sĩ tiếp tục làm tròn sứ mệnh của mình, một cách thâm lặng...

Trong phát biểu chỉ đạo Hội nghị Văn hóa toàn quốc sáng 24/11/2021, Tổng bí thư Nguyễn Phú Trọng nhiều lần khẳng định vai trò lớn của văn hóa: “Văn hóa còn là dân tộc còn”. Tổng bí thư lược lại lịch sử để cho thấy quan điểm xuyên suốt của Đảng về văn hóa ngay từ ngày đầu thành lập tới nay chính là văn hóa phải được đặt ngang hàng chính trị, kinh tế, xã hội, “văn hóa soi đường cho quốc dân đi”.

Không chỉ quan tâm phát triển văn hóa, Đảng ta đặc biệt chú trọng phát triển văn hóa quần chúng, xây dựng nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc. Tổng bí thư khẳng định đây chính là điểm ưu việt của Đảng ta.

Ngành Văn hóa - Thông tin luôn gắn chặt với lịch sử cách mạng của dân tộc, vai trò, vị trí của ngành ngày càng được khẳng định trong chiến lược phát triển văn hóa và trong đời sống xã hội. Trong sự nghiệp đổi mới, đất nước ta đã đạt được những thành quả đáng tự hào. Tuy nhiên, bên cạnh những mặt tích cực vẫn đan xen những yếu tố tiêu cực, tác động xấu đến đạo đức, lối sống, ảnh hưởng đến sự lành mạnh của đời sống văn hóa, xã hội. Nhiệm vụ của ngành Văn hóa- Thông tin càng có nhiều khó khăn thử thách hơn. Song, chúng ta quyết tâm tăng cường sự

quản lý, năng động và sáng tạo trong việc chọn lọc, tiếp thu những giá trị tinh hoa của văn hóa thế giới để làm phong phú thêm nền văn hóa dân tộc; kiên quyết bài trừ những loại văn hóa phẩm, lối sống kém lành mạnh, đi ngược lại với xu thế văn minh thời đại, nhất là trong trong thời đại cách mạng công nghiệp 4.0.

Đề phát triển con người toàn diện và xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, để văn hóa thực sự trở thành sức mạnh nội sinh, động lực phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc như Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đã đề ra.

Phát huy những kết quả đạt được và thực hiện có hiệu quả nhiệm vụ “xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh của con người Việt Nam theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng” trong thời gian tới cán bộ làm công tác văn hóa tiếp tục nỗ lực và quyết tâm thực hiện thắng lợi nhiệm vụ của ngành cũng như góp phần thiết thực vào sự nghiệp xây dựng, phát triển đất nước./